security environment. Today's combat operations heavily rely not only on solid theoretical foundations but also on advanced practical skills, especially in the context of hybrid threats, cybersecurity challenges, and the rapid development of unmanned aerial vehicles (UAVs) and management systems.

This article delves into the pressing issues and future prospects of training military specialists, emphasizing the importance of integrating theoretical knowledge with practical application. The research methodology includes an analytical review of existing scientific works and current training methods for officers in a dynamically changing military environment. A significant focus is placed on the effectiveness of innovative technologies, such as virtual and combat simulators, drones, and interactive training systems, which enhance situational awareness and provide realistic combat scenarios.

Furthermore, the study highlights the role of digital platforms for command and control, exploring their capacity to simulate complex combat situations and decision-making processes. Key trends emerging from the research include the blending of theory and practice, the incorporation of cutting-edge technologies and simulations, and the continuous modernization of initial training programs to align with the shifting realities of warfare and technological advancements.

This analysis underscores the need for a systemic approach to the professional development of military personnel, ensuring readiness to meet contemporary and future challenges effectively.

Key words: *practical warehouse position of the initial disciplines of military directives, training of future officers, training of special duty guards, as well as training of military guards, virtual simulators, combat simulators, drones, interactive training methods.*

UDC 378.016:070-051](477)
DOI https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series5.2025.105.20

Khomenko A. O.

A COMPARATIVE ANALYSIS OF JOURNALISM CURRICULA AT UKRAINIAN UNIVERSITIES

This article presents a comprehensive analysis of the bachelor's degree programs in Journalism at leading Ukrainian universities, including Sumy State University, Lviv Polytechnic National University, V. N. Karazin Kharkiv National University, Ivan Franko National University of Lviv, and Borys Grinchenko Kyiv University. The study focuses on assessing the alignment of educational curricula with the rapidly evolving demands of the labor market, which is being significantly transformed by digitalization and the development of artificial intelligence (AI) technologies.

Particular attention is given to the expectations of media industry employers regarding the digital competencies of future journalists, especially their ability to apply AI tools in professional practice. The research findings indicate that the current curricula only partially meet the challenges of the modern information society. There is limited integration of disciplines related to advanced digital technologies, a lack of systematic training in AI-based tools for journalism, and insufficient involvement of media practitioners in the educational process. The study also reveals a pressing need for continuous professional development of academic staff to ensure the relevance of educational content and the formation of industry-relevant competencies among students.

Based on the analysis, the article proposes several recommendations for modernizing journalism education: introducing courses on artificial intelligence, digital storytelling, data analytics, and multimedia content management; strengthening collaboration with industry professionals; and implementing continuous training programs for educators. These measures are expected to enhance the competitiveness of graduates in the global job market and prepare them for effective work amid the dynamic transformations of the media landscape.

Key words: *higher education, journalism education, curriculum, artificial intelligence, digital transformation, labor market, media industry, professional competencies.*

(статтю подано мовою оригіналу)

The rapid development of digital technologies, in particular artificial intelligence (AI), is transforming all spheres of public life, including journalism and the system of training future media professionals. A modern journalist functions in a multichannel, highly competitive information environment, where efficiency, analytical skills and technological flexibility are becoming key components of professional activity. Therefore, the issue of integrating digital literacy components, including the study of artificial intelligence, into the content of journalism education programmes is of particular relevance.

The relevance of the study is driven by the need to critically assess the extent to which existing bachelor's degree programmes in journalism at Ukrainian universities meet the challenges of digital transformation. At the same time, modern employers' requirements increasingly include mastery of automated information processing tools, big data analytics, digital storytelling and multimedia content, which creates a demand for new educational approaches.

The purpose of the article is to provide a comprehensive analysis of the content of journalism curricula in leading Ukrainian higher education institutions through the prism of modern digital challenges, in particular the

integration of artificial intelligence components into the educational process, and to develop recommendations for their improvement in accordance with the requirements of the National Agency for Higher Education Quality Assurance (NAQA) and the needs of the labour market.

Research objectives: to analyse the formulation of the purpose and peculiarities of the implementation of journalism education programmes in the five leading Ukrainian higher education institutions. To study the current requirements of employers for digital and innovative competencies of journalists, in particular in the context of mastering artificial intelligence tools. To conduct a comparative analysis of the presence of digital education components in the content of educational programmes.

The methodological basis of the study is an interdisciplinary approach that combines elements of comparative analysis of educational programmes, content analysis of open sources and labour market analytics. The research was conducted in accordance with the criteria for assessing the quality of educational programmes defined by the National Agency for Higher Education Quality Assurance of Ukraine (NAQA), in particular, criterion 1.1 – ‘Purpose of the educational programme’, criterion 1.3 (openness and transparency), criterion 1.4 (compliance with the needs of the labour market and stakeholder engagement)

The subject of the study is the first (bachelor's) level journalism programmes at five leading Ukrainian universities: Sumy State University, Lviv Polytechnic National University, V. N. Karazin Kharkiv National University, Ivan Franko National University of Lviv, Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University.

The criteria for selecting the HEIs included: availability of an accredited journalism study programme according to the NAQA and open registers of the NAQA; geographical and typological representation of universities (Ukrainian); availability of programme descriptions in an open digital environment.

Main research methods: content analysis of official descriptions of educational programmes, curricula and accreditation certificates (from open sources: university websites, the Unified Public Electronic Database on Education, the National Agency for Higher Education Quality Assurance); comparative and critical analysis of the purpose, features, structure and components of programmes with the use of approaches to strategic assessment of the relevance of programmes to the mission of higher education institutions (HEIs); analysis of the labour market -based on data from robota.ua, work.ua, and the Public Employment Service (filter ‘journalist’, July 2024, January 2025) to identify employers' requirements for digital competencies, including mastery of AI tools; review of professional standards – in particular, analysis of the Professional Standard ‘Journalist’ for the group of professions: journalist, correspondent, photojournalist, columnist, editor, editorial director, editor (2025), approved by the developer – the joint-stock company National Public Broadcasting Company of Ukraine, order No. 84 of 22.01.2025. (1)

The hypothesis of the research is that most accredited journalism education programmes in Ukraine only partially meet the requirements of digital transformation and the needs of the labour market, in particular, the development of competencies in the field of artificial intelligence, which requires methodological updating of the programme content.

To maintain objectivity, we used the same scheme for analysing educational programmes, which includes: (1) the wording of the programme objective; (2) the specifics of the implementation of the programme (practical component, language modules, innovative components); (3) the level of openness and accessibility of information; (4) accreditation status; (5) compliance with the needs of the labour market in the context of digitalisation and AI.

Status as of 13.07.2024 for journalists throughout Ukraine. The website of the Public Employment Service contains 97 vacancies. The description of the vacancy from Mistoonline reads: “It is forbidden to use artificial intelligence or any other text generation services. All texts must be written by yourself." There are 79 vacancies on the Robota.ua portal. The ability/knowledge of using artificial intelligence (generative) is specified in the criteria of one media outlet – Forbes. The Work.ua website contains 60 vacancies. A hidden company has a job description generated by artificial intelligence (the author of the genetic AI developer is not specified, probably Chat CPT3.5). The job description reads: “Experience with AI: Knowledge and ability to use artificial intelligence tools to edit and generate quality content." There are duplicate vacancies from Mistoonline in different cities of Ukraine with their position not to use artificial intelligence. [1; 2; 8]

This analysis shows different attitudes of employers to the use of artificial intelligence in professional activities: from negative (Mistoonline) to positive (Forbes). An employer with a positive attitude to artificial intelligence offered a salary that was twice as high as the offer from an employer with a negative attitude to AI.

Status as of 03.01.2025 for journalists throughout Ukraine. The website of the Public Employment Service has 76 vacancies. The Pharma Media, Yaware, and Gvara Media used artificial intelligence to create the job posting. Yaware welcomes the use of artificial intelligence in the professional activities of journalists: ‘Using artificial intelligence to work with texts and marketing automation – we'll teach you everything!’, the first task for the candidate is stated: ‘Generate and edit texts using AI.’ AI club lists ‘confident chatGPT user’ among the requirements for the candidate and the only functional responsibility is ‘writing materials (interviews, articles) on the topic of Artificial Intelligence’. The Ukrainian expert analytical company notes what is important to them: ‘Ability to use modern search algorithms and AI tools’. Mistoonline consistently states: “It is forbidden to use artificial intelligence or any other text generation services. All texts must be written by yourself."

Robota.ua portal has 55 vacancies: AI club, Mistoonline, and Yaware are duplicated. For ONCOMEDIC it is important: ‘6. Ability to use modern search algorithms and AI tools, ability to formulate clear semantic constructions

for different types of readers.' Work.ua has 51 vacancies on its website: the vacancies researched are duplicated by Oncologist and Gvara Media. Rankup assures candidates that they will succeed if they have: 'experience of working with ChatGPT on content generation: studying materials, forming an extract from a large text, forming a content plan and article outline.' [1; 2; 8].

According to the results of the vacancies survey, four employers used artificial intelligence to generate ad copy (The Pharma Media, Yaware, Gvara Media, ONCOMEDICA). Mistoonline is consistently negative about AI tools. Five employers have a positive attitude towards artificial intelligence: Yaware, AI club, Ukrainian Expert Analytical Company, ONCOMEDICA, and Rankup. One media outlet invites to write about artificial intelligence (AI club).

The readiness of universities to meet the requirements of employers to use artificial intelligence tools was determined based on an analysis of the educational

According to the (the Unified Public Electronic Database on Education), as of 08.10.2024, 45 higher education institutions in Ukraine trained 4456 bachelors in journalism under the journalism study programme. Among them: 15 have licensed/accredited educational programmes; have a licensed/accredited speciality (specialisation); is not licensed/accredited; no one universities with expired validity.

Among the institutions with a licensed/accredited journalism study programme, we will highlight the top three in terms of the number of students: Ivan Franko National University of Lviv – 695 students; Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University – 336 students; Lviv Polytechnic National University – 328 students [7].

When considering the rankings of Ukrainian universities in the field of Journalism or Communication and Media Studies, no higher education institution was included in the international QS rankings. The Times International Ranking for Communication and Media Studies included the following universities: Sumy State University has been rated by the Times 401-500 (1) and QS 951-1000; Lviv Polytechnic National University: the Times 601-800 (2), QS 951-1000; V. N. Karazin Kharkiv National University: the Times 1201-1500, QS 691-700 (2). [12].

According to the analysis of the efficiency and competitiveness of the network of public higher education institutions of Ukraine by the National Academy of Pedagogical Sciences: "The Times Rankings (THE World University Rankings, 2024), in which the weight of subjective indicators is one third, and the QS World University Rankings (QS World University Rankings, 2024), in which subjective indicators account for almost half of the weight, include a total of 16 Ukrainian higher education institutions. However, except for Sumy State University (SumSU), they are ranked outside the top 1,500, which does not allow them to be called world-class universities (WCUs). In addition, only two domestic universities (Sumy State University and Lviv Polytechnic National University) are in the top 1000 group in both rankings simultaneously."

To determine the readiness of implementing artificial intelligence tools in the training of bachelors in journalism, the profiles of bachelor's degree programmes of the top-rated universities in Ukraine were compared.

All five universities provide open access to descriptions of their study programmes through official online resources, which meets the requirements of transparency in the educational process. Links to the programmes are posted on the relevant platforms.

In terms of accreditation status, the educational programme of Sumy State University has received the definition of 'exemplary', which certifies the highest level of compliance with the criteria of the National Agency for Higher Education Quality Assurance (certificate of accreditation 19008285, valid until 01.07.2027). Lviv Polytechnic also has a valid accreditation certificate (14000276), valid until 01.07.2025, although it has not been awarded the 'exemplary' status. Karazin University has a similar status (ND 2189514, valid until 01.07.2025). The programme of Ivan Franko National University of Lviv is confirmed by the certificate ND 1492451 (valid until 01.07.2026), and the educational programme of Borys Grinchenko University has certificate No. 7248 (also valid until 01.07.2026).

Thus, only the educational programme of Sumy State University stands out among others based on the results of accreditation, which indicates its higher quality of educational process and compliance with national standards. At the same time, all institutions ensure basic openness, but the presence of duplicate or outdated sources of information in some cases (in particular, Karazin University) indicates the need to improve the public information system.

Thus, the purpose of the study universities' curricula shows that all of them are aimed at the ability to ❖ solve problems: ● complex specialised ones at Sumy State University and Lviv Polytechnic; ● typical ones at Karazin University; ❖ solve practical problems: ● Sumy State University: in the fields of journalism, communication studies, public relations; Lviv Polytechnic: in the field of social communications. Specialists are trained by Sumy State University – highly qualified, new generation specialists, Lviv Polytechnic – universal journalists; Karazin University notes the quality of educational and professional training, Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University – a specialist in the field of communication studies.

Analysis of the purpose statements of journalism education programmes at leading Ukrainian universities reveals a slight variation in both the level of detail and strategic focus. In particular, Sumy State University offers the most detailed and strategically motivated vision of the goal, closely linked to the mission and strategy of the institution, focusing on the training of a new generation of specialists capable of working in a globalised and technologised environment. This formulation reflects an integrative and interdisciplinary approach to the professional training of journalists.

Instead, Lviv Polytechnic National University focuses on the classic goal of the bachelor's degree – to develop the ability to solve complex problems in the field of social communications, although the lack of direct linkage to the institutional mission narrows the strategic context somewhat.

V. N. Karazin Kharkiv National University presents the goal through the prism of formal qualification parameters representing a set of functions and positions for which the graduate is oriented. This approach focuses on the labour market, but to a lesser extent on the value or innovation dimension of education.

The Ivan Franko National University of Lviv maintains a balance between academic and practical components in its goal statement, but does not demonstrate a strategic link to the HEI's mission, focusing mainly on the competence model of a graduate.

Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University Instead, it is limited to an applied vision – the development of skills for creating a media product. This indicates a profession-centric approach, but leaves out the broader context of social change and the role of the journalist as an agent of democratic transformation.

In conclusion, it can be stated that only some HEIs, in particular Sumy State University, demonstrate a strategically motivated and systematically sound approach to the formation of the purpose of the EP, while others focus mainly on the operational or regulatory levels. This situation indicates the need to unify methodological approaches to the design of educational programmes, taking into account the current challenges of the media sphere.

The peculiarities of the educational programmes are united by their practical orientation. Sumy State University mentions preparation for the requirements of the “global information market” and “international academic mobility”. Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University International credit mobility is presented in a separate section and contains the names of the universities with which they cooperate (Adam Mickiewicz University in Poznan (Poland) and Jan Długosz Academy in Czestochowa (Poland)).

The analysis of the profiles of educational programmes shows that there are no components of the educational programme aimed at studying artificial intelligence.

Sumy State University demonstrate the highest readiness to implement artificial intelligence tools in the training of bachelors in journalism. For example, has an exemplary curriculum; prepares a journalist ‘capable of working according to international standards in a rapidly changing, multifunctional, technologised information environment’; emphasises ‘a combination of practical, analytical, innovative and research competences and skills in the field of journalism’.

A study of the specifics of journalism education programmes at leading Ukrainian universities reveals significant differences in approaches to structuring the educational process and priorities in training. The educational programme of Sumy State University is distinguished by a comprehensive approach that combines fundamental education with professional training, focusing not only on practical skills but also on analytical, innovative and research competencies, which meets the requirements of the modern media market and intellectual work.

In contrast, the Lviv Polytechnic National University program has a clearly expressed practical orientation, aimed at forming universal journalists who are able to work effectively in various types of mass media. This approach emphasizes general skills, rather than professional competencies. However, the review of competencies confirms compliance with the educational standard.

V. N. Karazin University provides for mandatory internships in partner media organizations in Kharkiv and Ukraine. This is an important element of connecting theory with practice, and also provides students with the opportunity to adapt to the professional environment directly during their studies.

Curriculum Ivan Franko Lviv National University is focused on training broad-based journalists who have universal competencies to work in various areas of socio-communicative activity and various media. This contributes to the flexibility of graduates in the labor market.

A feature of the curriculum Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University is the teaching of certain disciplines in English, which indicates a desire to integrate into the international educational space and increase the competitiveness of graduates in the global labor market.

Thus, the curriculums of the studied HEIs demonstrate different emphases: from the complex combination of theoretical and practical components at Sumy State University, through the practice-oriented Lviv Polytechnic National University, to the specifics of language training at Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University. This generally reflects a wide range of approaches to the formation of journalism specialists in Ukrainian higher education institutions.

Bibliography:

1. Вакансії за фільтром «журналіст». *Robota.ua*. URL: https://robota.ua/zapros/zhurnalist/ukraine
2. Вакансії за фільтром «журналіст». *Work.ua*. URL: https://www.work.ua/jobs-журналіст/?page=5
3. Київський столичний університет імені Бориса Грінченка. Реєстр суб’єктів освітньої діяльності. *Заклади вищої освіти. Реєстр суб’єктів освітньої діяльності.* URL: https://registry.edbo.gov.ua/university/6945/study-programs/?q=1&sp=061
4. Львівський національний університет імені Івана Франка. Реєстр суб’єктів освітньої діяльності. *Заклади вищої освіти. Реєстр суб’єктів освітньої діяльності.* URL: https://registry.edbo.gov.ua/university/282/study-programs/
5. Національний університет «Львівська політехніка». Реєстр суб’єктів освітньої діяльності. *Заклади вищої освіти. Реєстр суб’єктів освітньої діяльності.* URL: https://registry.edbo.gov.ua/university/97/study-programs/?q=1&sp=061

6. Положення № 686 : дод. до Положення про акредитацію освіт. програм, за як. здійснюється підготов. здобувачів вищ. освіти (пункт 6 розд. I) від 15.05.2024 № 686. URL: https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2024/08/Наказ_686_від_15052024_доопрацьований_1.pdf
7. Реєстр суб'єктів освітньої діяльності. *Заклади вищої освіти. Реєстр суб'єктів освітньої діяльності.* URL: https://registry.edbo.gov.ua/search/
8. Сайт державної служби зайнятості. *Вакансії за фільтром «журналіст».* URL: https://dcz.gov.ua/job
9. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 061 «Журналістика» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Чинний від 2019-06-20. Вид. офіц. URL: https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/061-Zhurnalistyka-bakalavr.28.07-1.pdf
10. № 84. Професійний стандарт «Журналіст» за групою професій: журналіст, кореспондент, фотокореспондент, оглядач, редактор випусковий, редактор. Чинний від 2025-01-29. Вид. офіц. Київ, 2025. 19 с. URL: https://register.nqa.gov.ua/uploads/0/719-zatverdzenij_profesijnij_standart.pdf.
11. Course Matching Tool: Find Your Perfect University & Courses. Top Universities. URL: https://www.topuniversities.com/cmt-overview
12. World University Rankings 2024 by subject: social sciences. *Times Higher Education* (THE). URL: https://www.timeshighereducation.com/world-university-rankings/2024/subject-ranking/social-sciences#!/length/25/locations/UKR/subjects/3120/sort_by/rank/sort_order/asc/cols/stats

References:

1. Vakansii za filtrum "zhurnalist" [Vacancies by filter "journalist"]. *Robota.ua*. URL: https://robota.ua/zapros/zhurnalist/ukraine [in Ukrainian].
2. Vakansii za filtrum "zhurnalist" [Vacancies by filter "journalist"]. *Work.ua*. URL: https://www.work.ua/jobs-журналіст/?page=5 [in Ukrainian].
3. Kyivskyi stolychnyi universytet imeni Borysa Hrinchenka. Reiestr subiektiv osvitnoi diialnosti. Zaklady vyshchoi osvity [Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University. *Register of educational activity subjects. Higher education institutions*]. URL: https://registry.edbo.gov.ua/university/6945/study-programs/?q=1&sp=061 [in Ukrainian].
4. Lvivskyi natsionalnyi universytet imeni Ivana Franka. Reiestr subiektiv osvitnoi diialnosti. Zaklady vyshchoi osvity. Reiestr subiektiv osvitnoi diialnosti. [Ivan Franko National University of Lviv. *Register of educational activity subjects. Higher education* institutions]. URL: https://registry.edbo.gov.ua/university/282/study-programs/ [in Ukrainian].
5. Natsionalnyi universytet "Lvivska politekhnika". Reiestr subiektiv osvitnoi diialnosti. Zaklady vyshchoi osvity. Reiestr subiektiv osvitnoi diialnosti. [Lviv Polytechnic National University. *Register of educational activity subjects. Higher education institutions*]. URL: https://registry.edbo.gov.ua/university/97/study-programs/?q=1&sp=061 [in Ukrainian].
6. Polozhennia № 686: Dodatok do Polozhennia pro akredytatsiiu osvitnikh prohram, za yakymy zdiisniuietsia pidhotovka zdobuvachiv vyshchoi osvity (punkt 6 rozdilu I) vid 15.05.2024 № 686 [Regulation No. 686: Annex to the Regulation on accreditation of educational programs for higher education (item 6, section I) dated 15.05.2024 No. 686]. URL: https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2024/08/Наказ_686_від_15052024_доопрацьований_1.pdf [in Ukrainian].
7. Reiestr subiektiv osvitnoi diialnosti. Zaklady vyshchoi osvity. Reiestr subiektiv osvitnoi diialnosti. [*Register of educational activity subjects. Higher education institutions*]. URL: https://registry.edbo.gov.ua/search/ [in Ukrainian].
8. Cait derzhavnoi sluzhby zainiatosti. *Vakansii za filtrom "zhurnalist".* [Website of the State Employment Service. Vacancies by filter "journalist"]. URL: https://dcz.gov.ua/job [in Ukrainian].
9. Standart vyshchoi osvity za spetsialnistiu 061 "Zhurnalistyka" dlia pershoho (bakalavrskoho) rivnia vyshchoi osvity: chynnyi vid 2019-06-20 [Higher education standard for specialty 061 "Journalism" for the first (bachelor's) level of higher education: valid from 2019-06-20]. Ofits. vyd. URL: https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/061-Zhurnalistyka-bakalavr.28.07-1.pdf [in Ukrainian].
10. № 84. Profesiinyi standart "Zhurnalist" za hrupoiu profesii: zhurnalist, korespondent, fotokorespondent, ohliadach, redaktor vypuskovyi, redaktor. Chynnyi vid 2025-01-29 [Professional standard "Journalist" for the group of professions: journalist, correspondent, photo correspondent, reviewer, issue editor, editor: order No. 84 dated 29.01.2025: valid]. Kyiv, 2025. 19 p. Ofits. vyd. URL: https://register.nqa.gov.ua/uploads/0/719-zatverdzenij_profesijnij_standart.pdf [in Ukrainian].
11. Course Matching Tool: Find Your Perfect University & Courses. Top Universities. URL: https://www.topuniversities.com/cmt-overview
12. World University Rankings 2024 by subject: Social sciences. *Times Higher Education* (THE). URL: https://www.timeshighereducation.com/world-university-rankings/2024/subject-ranking/social-sciences#!/length/25/locations/UKR/subjects/3120/sort_by/rank/sort_order/asc/cols/stats

Хоменко А. О. Порівняльний аналіз освітніх програм із журналістики ЗВО України.

У статті здійснено комплексний аналіз змісту бакалаврських освітніх програм зі спеціальності «Журналістика» у провідних закладах вищої освіти України, серед яких Сумський державний університет, Національний університет «Львівська політехніка», Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, Львівський національний університет імені Івана Франка та Київський університет імені Бориса Грінченка. Дослідження фокусується на виявленні відповідності освітніх програм сучасним вимогам ринку праці, що стрімко трансформується під впливом цифровізації та розвитку штучного інтелекту.

Особливу увагу приділено аналізу потреб медіаіндустрії, зокрема очікуванням роботодавців щодо цифрових компетентностей майбутніх журналістів, їхньої здатності ефективно застосовувати інструменти штучного інтелекту у професійній діяльності. Результати дослідження засвідчили, що чинні навчальні плани лише частково відповідають викликам сучасного інформаційного суспільства: спостерігається обмежена інтеграція дисциплін, пов'язаних із новітніми цифровими технологіями, відсутність системної підготовки з використання AI-інструментів у журналістській практиці, а також недостатній рівень залучення до освітнього процесу практиків медіасфери. Виявлено потребу у постійному підвищенні кваліфікації викладачів, аби забезпечити актуальність контенту та формування релевантних компетентностей у студентів.

На основі отриманих результатів сформульовано низку рекомендацій щодо модернізації змісту освітніх програм: впровадження курсів зі штучного інтелекту, цифрового сторітелінгу, аналітики даних та управління мультимедійним контентом; активне залучення фахівців-практиків; розвиток програм безперервного навчання для викладачів. Реалізація запропонованих заходів сприятиме підвищенню конкурентоспроможності випускників на глобальному ринку праці та забезпечить їхню готовність до ефективної роботи в умовах динамічних змін інформаційного середовища.

Ключові слова: *вища освіта, журналістська освіта, навчальна програма, штучний інтелект, цифрова трансформація, ринок праці, медіаіндустрія, професійні компетентності.*

УДК 378.14
DOI https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series5.2025.105.21

Хоркін Д. М., Мельник К. Г.

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ЗВО ЗАСОБАМИ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

У статті доводиться, що сучасна система вищої освіти вимагає від викладача не лише глибоких фахових знань, а й високого рівня комунікативної компетентності. З метою визначення та теоретичного обґрунтування педагогічних умов формування комунікативної компетентності майбутніх викладачів ЗВО у контексті застосування інноваційних освітніх технологій здійснено аналіз змісту та сутнісних характеристик поняття «педагогічні умови». Актуалізована тенденція до розуміння педагогічних умов не лише як сукупності організаційних факторів, а й як інтегративного середовища, що формує простір для цілеспрямованої професійної діяльності. В межах дослідження обґрунтовано низку педагогічних умов, що забезпечують підвищення ефективності формування комунікативної компетентності майбутніх викладачів. З-поміж них: проектування персоналізованого інтерактивного освітнього середовища, орієнтованого на індивідуальні освітні потреби студентів, що забезпечує гнучкість освітнього процесу, сприяє активній включеності здобувачів освіти до комунікативної діяльності, створює умови для їх самореалізації та розвитку ініціативності у цифровому середовищі; моделювання професійно орієнтованих комунікативних ситуацій, які максимально наближені до реальних умов педагогічної діяльності, дозволяють студентам набувати необхідного досвіду міжособистісної взаємодії, розвивати вміння грамотно формулювати педагогічні повідомлення, аргументовано вести професійний діалог, працювати в команді, що є важливою складовою сучасної освітньої практики; забезпечення умов для розвитку рефлексивної діяльності, яка формує у студентів здатність до критичного осмислення власної професійної поведінки, сприяє самоспостереженню, самооцінці та самокорекції у процесі педагогічного спілкування, розвиває навички аналізу комунікативних ситуацій та прийняття ефективних рішень у професійному контексті.

Ключові слова: *заклад вищої освіти, майбутній викладач, комунікативна компетентність, педагогічні умови, інноваційні технології.*

У сучасному освітньому просторі особливої значущості набуває проблема формування професійної комунікативної компетентності викладача вищої школи. Зміни в суспільстві, цифровізація освіти, нові виклики академічної мобільності та дистанційного навчання зумовлюють потребу у викладачах, здатних не тільки передавати знання, а й створювати відкритий, продуктивний діалог зі студентами, колегами та академічним співтовариством та ефективно комунікувати в умовах інформаційного середовища. Комунікативна компетентність стає не лише фаховою вимогою, а й ключовою характеристикою професіоналізму педагога.

Водночас, інноваційні освітні технології – такі як цифрові платформи, віртуальні навчальні середовища, інтерактивні методи – відкривають нові можливості для розвитку навичок професійної взаємодії. Але ефективне впровадження цих технологій у освітній процес потребує науково обґрунтованих педагогічних рішень та цілеспрямованої підготовки майбутніх викладачів.

Наразі у педагогічній науці спостерігається нестача комплексних досліджень, що поєднують проблеми комунікативної компетентності та використання сучасних освітніх технологій, що підсилює наукову та практичну значущість вивчення умов, за яких підготовка майбутніх викладачів ЗВО до професійної комунікації буде справді результативною.

У сучасному науковому дискурсі спостерігається зростаючий інтерес вітчизняних дослідників до проблематики визначення ефективних умов формування комунікативної компетентності фахівців в умовах трансформації освітнього простору. Значну увагу приділено вивченню теоретичних та практичних аспектів професійної підготовки майбутніх педагогів у контексті цифровізації суспільства та викликів сучасної освіти у цілому, і специфіці формування комунікативної компетентності зокрема.

Так, Л. Петренко, О. Кучерявий та О. Лавріненко аналізують концептуальні підходи до формування професійної готовності майбутніх викладачів закладів вищої освіти до діяльності в умовах цифрового середовища [10].